

Zegening van zuigelingen

Laat de kinderen tot mij komen

Harry Harmsen

“We zouden graag in een kerkdienst ons pasgeboren kindje willen laten zegenen. Je weet, ik heb een Baptistenachtergrond, ben zelf als volwassene gedoopt. Mijn vrouw is Rooms-katholiek. We willen ons kind nu niet laten dopen, maar voelen ons intussen zo thuis in de Protestantse kerk in Kloosterveen, dat we daar graag voor ons kindje willen danken en haar willen laten zegenen. Kan dat?”

Zo ongeveer vroegen ouders het mij. “Ja, dat kan”, antwoordde ik, “want in het Dienstboek van onze kerk staat een orde van dienst voor de ‘zegening van zuigelingen op weg naar de doop.’” Toen ik ermee bij de kerkenraad kwam, vond die het prima, maar adviseerde me wel de gemeente te informeren, want er zullen vast vragen komen. Daarom dit artikeltje.

Doop en geboorte

Als je goed luistert naar die vraag van de ouders, kun je daarin twee dingen horen. Ten eerste, er is ‘iets’ rond de doop. Geen kinderdoop willen ze, tenminste “nú niet”. Het is zeker wel de bedoeling, althans de hoop, dat hun dochter later zelf om de doop zal vragen. Maar dat moet haar eigen beslissing zijn, want bijbels gezien wordt je gedoopt op je geloof(sbelijdenis). En je geloof belijden, dat kun je nog niet als baby.

Ten tweede, deze ouders willen iets in de kerk rondom de geboorte van hun kind: God danken, voor haar bidden, Gods zegen voor haar.

Twee motieven

In bovenstaande zitten twee motieven, waarom ouders om een zegen voor hun kind kunnen vragen zonder het te willen laten dopen.

Ouders vragen aan de kerk: laat onze dochter in de kerk een plaats innemen, zodat zij leert wie God is en zo op weg gaat naar haar doop (motief 1). En/of ze vragen: vier samen met ons onze dankbaarheid en maak in een gebaar Gods belofte zichtbaar dat hij ook dit mensenleven ziet en zegent (motief 2).

Doop geen geboorteritueel

In de gesprekken met doopouders vraag ik altijd: waarom wil je je kind laten dopen, wat betekent de doop voor jullie? In de antwoorden ligt het accent vaak veel meer op ‘dankbaarheid’, ‘ons kind is ook een kindje van God’ en ‘we willen hem christelijk opvoeden’, dan op ‘met Christus sterven en opstaan’ of ‘door het water heen gered worden’. Anders gezegd, meer op motief 2 dan op motief 1.

Je zou zulke ouders misschien eerder moeten adviseren hun kind te laten zegenen dan te laten dopen. Gedoopt worden, dat betekent immers ingelijfd worden bij Christus, zijn volgeling worden, met hem de weg van vernedering en verhoging gaan, de zonde achter je laten en een nieuwe mens worden. Maar doopouders vinden dat wel erg zware woorden bij de doop van hun kindje. Ze ervaren de doop toch vooral als iets dat hoort bij de geboorte.

Echter, ook al hebben dankbaarheid en zegen hun plaats bij de doop, de doop is geen geboorteritueel en moet dat ook niet worden. De doop is een ‘insnijding’, veelmeer wedergeboorte dan geboorte.

Op weg naar de doop

Bij de zegening van zuigelingen kiest het Dienstboek voor motief 1 (al is er in de afdeling ‘Zegeningen’ ook een mogelijkheid voor ‘Dankzegging en zegen na de geboorte of adoptie van een kind’). De zegening wordt verstaan als het begin van het zogenaamde catechumenaat, van de weg als geloofsleerling; de weg naar zelf je geloof belijden en gedoopt worden.

Het gaat bij die zegening dus niet om een soort surrogaatdoop, een ‘droogdoop’. De zegening komt niet in de plaats van de doop, maar is de eerste stap daar naartoe. Vanuit vooral die intentie vroegen die ouders om een zegening voor hun kind. Vanuit die intentie moet, vind ik, de gemeente daar ook ruimte voor geven. Als die gemeente zichzelf tenminste verstaat als lichaam van Christus, waarbij je door de doop wordt ingelijfd, en waar juist daarom ruimte is om ‘gezegend op weg naar de doop gezet

te worden'. Een gemeente die vanaf het prilste begin medeverantwoordelijk wil zijn voor haar kinderen.

Zegen

Een ritueel rondom de zegening van kinderen op de plek van de doop is in de kerkgeschiedenis niet bekend. Al vrij snel werd de zugelingendoop waarschijnlijk de normale praktijk, want de doop werd als noodzakelijk gezien om in de hemel te komen, en dat onthield je je kinderen niet.

Niettemin is het zegenen van zuigelingen vanuit de bijbel goed te 'verdedigen'. Er wordt nogal wat afgezegend in de bijbel. Mensen zegenen elkaar, (aarts)vaders zegenen hun (klein)kinderen, de priesters zegenen, Mozes en Aäron zegenen het volk. En wat dacht u van Jezus die de kinderen zegent?!

In die zegen wordt een mens aanbevolen aan God, opdat hij leve in vrede (sjaloom, 'welzijn' in de meest brede betekenis). Zegeningen zijn markeringen van Gods nabijheid op de knooppunten van het leven. In de kerk kennen we dat al bij het huwelijk, de bevestiging van ambtsdragers, de overstap van 12-jarigen, bij zieken en stervenden. Zo'n belangrijk gebeuren als de geboorte en het op weg gaan naar de wedergeboorte is zeker zo'n zegen-knooppunt. Gezegend de kerk die de kinderen zegent!